

Complexnummer: 510317

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Raadhuiscomplex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

510318, 510319

Woonplaats

Leidschendam

Gemeente

Leidschendam-Voorburg

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Raadhuisplein 1, 2264 BP te Leidschendam

Complexomschrijving

Inleiding

In 1941 naar ontwerp van A.J. Kropholler tot stand gekomen RAADHUIS met bijbehorende LANTAARNPALEN, gebouwd ten behoeve van de nieuwe gemeente Leidschendam waartoe op 1 januari 1938 Veur en Stompwijk werden samengevoegd. Het raadhuis, uitgevoerd in de traditionele vormen van de Delftse School, werd door aannemer G.A. Baaten uit Waspik op 1 april 1941 opgeleverd. Al vrij snel na de oplevering vroeg het gemeentebestuur aan de architect om plannen te maken voor een uitbreiding. Kropholler ontwierp twee vleugels aan het gebouw, waarvan de zuidelijke in 1961 in gebruik werd genomen. In 1978 werd begonnen aan de bouw van de tweede vleugel en een uitbreiding aan de achterzijde. De uitbreiding aan de achterzijde is voor bescherming van ondergeschikt belang. De beide vleugels, hoewel zeer waardevol vanwege hun aansluitende stijl, komen vanwege hun bouwjaar nog niet in aanmerking voor bescherming door het rijk.

Omschrijving

Het raadhuiscomplex ligt aan het eind van een 32 meter lange oprijlaan, de Raadhuislaan. De grond waarop het raadhuis staat, werd bij de bouw met twee meter opgehoogd en loopt af door middel van taluds. Voor de hoofdingang is in het verlengde van de Raadhuislaan een trap aangebracht. Aan de bovenzijde van deze trap staan de twee lantaarnpalen. Het interieur van het raadhuis verkeert nog nagenoeg in oorspronkelijke staat en bevat onder meer meubilair van Kropholler, waaronder bronzen lampen uitgevoerd door de firma J.L. Janssen uit Rotterdam. In de wanden van het trappenhuis zijn symbolische figuren, latijnse spreuken en glas-in-lood

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ramen aangebracht, de laatste naar ontwerp van J.L.C. Kropholler en R.J. Veendorp. In het trappenhuis en aan de voorgevel bevindt zich beeldhouwwerk van de Haagse kunstenaar J.C. Altdorf. De kunstschilder Dirk Nijland vervaardigde een schildering, die zich in de hal bevindt en een gezicht op de oude dorpskern voorstelt. De raadszaal is opgesierd met een aantal wapens en glas-in-lood ramen, die geschonken zijn door de gemeente Vlissingen (voor de geboden hulp na de oorlog), Nieuwe Tonge (voor hulp tijdens de watersnoodramp) en de burgerij (ter ere van de bevrijding). Er zijn tevens twee ramen gewijd aan het 50-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina in 1948. De raadszaal is in 1980 gerenoveerd. Het omringende, rechthoekige park heeft een eenvoudige groenaanleg, waarin langs de Koningin Wilhelminalaan een U-vormige gracht loopt om de zij- en achterkanten van het raadhuis heen. Aan weerszijden van de Raadhuislaan is naar ontwerp van Kropholler een woonwijk gebouwd, die qua stijl en vormtaal overeenkomt met het raadhuis.

Waardering

Het raadhuiscomplex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als eerste raadhuis van de gemeente Leidschendam en wegens de herkenbare typologie als uitdrukking van de bestuurlijke ontwikkeling in Nederland op lokaal niveau. Het raadhuiscomplex is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een gebouw in de stijl van de Delftse school en als gaaf en representatief voorbeeld uit het raadhuis-oeuvre van de architect A.J. Kropholler en vanwege de hoge mate van gaafheid in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik van zowel het in- als het exterieur. Het raadhuis heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de beeldbepalende situering langs de Koningin Wilhelminalaan en aan het eind van de Raadhuislaan en vanwege de ruimtelijke relatie met de omringende groenaanleg.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510318

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 november 1998
Kadaster deel/nr 82972/183

Woonplaats* Leidschendam
Gemeente* Leidschendam-Voorburg
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Leidschendam
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Veur
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4122

Omschrijving**

Inleiding

RAADHUIS naar ontwerp van A.J. Kropholler in 1941 in Delftse School-stijl gebouwd.

Omschrijving

Op vierkante plattegrond opgetrokken blokvormig gebouw, bestaande uit twee bouwlagen op souterrain, onder met Noorse leien in Maasdekking gedekt hoog opgaand schilddak met zeeg. Het dak heeft een hardstenen gootlijst op klampen, een hoog opgemetselde schoorsteen en twee pironnen op de nok. Gevels opgetrokken in rode handvormsteen en horizontaal geleed door hardstenen waterlijsten. Rechtgesloten vensters onder strekken met houten kozijnen, roedeverdeling en bakstenen waterdorpels. Vensters op de verdieping onder rondbogen, met hardstenen wisseldorpels. Bogen in- en exterieur voorzien van hardstenen aanzetstenen. Sommigen hebben tevens hardstenen boog- en sluitstenen. Symmetrische voorgevel (zuid-oost) met in het midden de verhoogd gelegen hoofdingang, te bereiken via een portaal. Erboven een balkon. Aan weerszijden van de ingang drie vensterassen. Vierkant, door een tongewelf overwelfd portaal met aan drie zijden rondbogen en twee overhoeks geplaatste bakstenen steunberen, die op het balkon bekroond worden door hardstenen heraldische leeuwen met de wapens van het rijk en de provincie. Een hardstenen trap leidt naar de hoofdingang, die bestaat uit een openslaande, zware teakhouten deur met zware, gesmede gehengen, onder segmentboog. Elke deur heeft een raam in kruisvorm met daarvoor een kruisvormig gesmede tralie. De toegang tot het balkon bestaat uit een openslaande deur met vierruitsbovenlicht onder rondboog. Boven de deur is een rechthoekige, wit geglazuurde plaat aangebracht met het jaartal 1940 en in het midden het in geglazuurde steen uitgevoerde wapen van Leidschendam, tussen de kleinere wapens van Veur en Stompwijk. Het balkon heeft een opengewerkte borstwering, afgedekt door een natuurstenen plaat. Aan weerszijden van de middenpartij meerruits-glas-in-lood-vensters; op de bel- étage met openslaande delen en op de verdieping met gebrandschilderd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bovenlicht. Vlak naast de middenpartij aan elke kant op de bel étage en op de verdieping een smal venster. In het souterrain, links een venster en rechts een rooster. In het midden op het dak een halfronde houten dakkapel met rond vierruitsvenster. Zijgevel (zuidwest) met links de uitbreiding uit 1961. Op souterrainniveau vijf vensters. De vier vensters op de bel étage en de verdieping zijn identiek aan die op dezelfde verdieping in de voorgevel. Links, boven het dak van de uitbreiding, een zesruits-glas-in-lood-venster. Zijgevel (noordoost) met rechts de aanbouw uit 1978. Het souterrain heeft links een rondboogvormige deur onder rondboog met daarnaast vier vensters. De bel étage is voorzien van zes vensters en de verdieping van vier. Aan beide zijgevels is ter hoogte van de bel étage, tegen de hoek met de voorgevel, een lantaarn aangebracht. De achtergevel (noordwest) is rechts en links tot aan de verdieping gewijzigd door de uitbreiding uit 1978. Het souterrain heeft zeven vensters, met links daarvan een rond en rechts een klein rechthoekig venstertje. De bel étage is voorzien van een venster met rechts daarnaast vier glas-in-lood-vensters. In het midden op de verdieping de acht glas-in-loodvensters die het trappenhuis verlichten. Links en rechts van deze traplichten zijn twee vensters aangebracht. In het midden op het dak een driehoekige dakkapel. Interieur: de van rondbogen voorziene centraal gelegen hal en trappenhuis zijn opgetrokken in rode baksteen met een lambrisering van blauwgroen geglazuurde baksteen. De vloer van de hal bestaat uit platen comblanchien. In de hal geven zware, houten rondboogvormige en rechtgesloten deuren toegang tot o.a. de burgemeesterskamer en de secretarie. Bordestrap met hardstenen treden en dekplaat op de opengewerkte leuning. Op deze leuning ter hoogte van het bordes een zandstenen hond, als symbool van trouw. Het trappenhuis wordt verlicht door acht gebrandschilderde vensters, met in de onderste twee voorstellingen van Venus, Mars, Mercurius en Jupiter en in de bovenste zes de twaalf tekens van de dierenriem. In de linkerwand van het trappenhuis een tegeltableau met een leeuw met pijlenbundel, als symbool van eendracht. Boven de leeuw de tekst "Con cordia res parvae crescunt" ("Eendracht maakt macht"). In de rechterwand een zelfde tableau met een haan en "Vigilate deo confidentes" ("Waakt en vertrouwt op God"). Het trappenhuis is voorzien van een balkenplafond. Op de vloer van verdieping en trapbordes ligt een patroon van achtkantige handgevormde tegels in de kleuren rood, zwart en geel. De deur op het bordes geeft toegang tot de gang, waarin vier glas-in-lood-vensters met symbolische voorstellingen van de vier jaargetijden. Toegang tot de raadzaal via openslaande deuren onder rondboog, met in het boogfries een tegeltableau waarop een roos en "Salus publica suprema lex esto" ("Het algemeen belang zij de hoogste wet"). De raadzaal heeft een door middel van rondbogen op hardstenen zuilen afgescheiden publieke tribune. Wanden opgetrokken in geel-rode steen boven een teakhouten lambrisering. Plafond uitgevoerd in Oregon-hout en een vloer van eiken. Tussen de vensters zijn wapens aangebracht van Zuid-Holland, de waterschappen Delfland en Rijnland. Boven de ingang een tegeltableau met twee herten. In de achterwand van de publieke tribune zijn de wapens van Veur, Stompwijk en Leidschendam aangebracht.

Waardering

Het raadhuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als eerste raadhuis van de gemeente Leidschendam en vanwege de herkenbare typologie als uitdrukking van de bestuurlijke ontwikkeling in Nederland op lokaal niveau. Het raadhuis is tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een gebouw in de stijl van de Delftse school en als gaaf en representatief voorbeeld uit het raadhuis-oeuvre van de architect A.J. Kropholler en vanwege de hoge mate van gaafheid in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik van zowel het in- als het exterieur. Het raadhuis heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de beeldbepalende situering langs de Koningin Wilhelminalaan en aan het eind van de Raadhuislaan en vanwege de ruimtelijke relatie met de omringende groenaanleg.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Stadhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510319

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 november 1998
Kadaster deel/nr	82972/180

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Leidschendam	Leidschendam-Voorburg	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Leidschendam	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Veur	B			4122

*Omschrijving***

Inleiding

Twee LANTAARNPALEN vervaardigd naar ontwerp van A.J. Kropholler en staande buiten aan de bovenzijde van de trap, voor het portaal en behorende tot het raadhuiscomplex. De lantaarns komen qua vorm en materiaalgebruik overeen met de door Kropholler ontworpen lichtarmaturen in het raadhuis.

Omschrijving

De lantaarnpalen zijn opgebouwd uit een vierkante bakstenen sokkel op hardstenen plint, met daarboven een zich verjongende bakstenen schacht. Tussen de overgang van de sokkel naar de schacht en op de schacht een hardstenen plaat. Op deze laatste plaat de vierhoekige bronzen en matglazen lantaarn, onder een piramidevormige, uitkragende kap.

Waardering

De lantaarnpalen zijn tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als gaaf en representatief voorbeeld van een ontwerp voor een lichtarmatuur van de hand van A.J. Kropholler en vanwege de mate van gaafheid in hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik. De lantaarnpalen hebben voorts ensemblewaarden vanwege de ruimtelijke, functionele en stilistische samenhang met het raadhuis en vanwege de beeldbepalende situering aan de bovenzijde van de trap, op de hoofdas naar de hoofdingang.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Straatmeubilair	Lantaarnpaal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument